

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КРАЇН АЗІЇ

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» /
С 3 «Міжнародні відносини»

Розробник

Тетяна БОГДАНОВА

Завідувач кафедри
розробника

Олександр ШЕВЧУК

Завідувач кафедри
спеціальності

Олександр ШЕВЧУК

Гарант освітньої програми

Ірина ГАБРО

Декан факультету /директор
інституту (до якого
відносяться спеціальності)

Анастасія ХМЕЛЬ

Начальник НМВ

Євгенія ПОСТИКІНА

Миколаїв – 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Зовнішня політика країн Азії	
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини» / С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / С 3 «Міжнародні відносини»	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	4	
Навчальний рік	2025-2026	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	7	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15 30	
	45	
Відсоток аудиторного навантаження	50%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	залік	

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика країн Азії» є професійно-орієнтованою нормативною дисципліною (ОК 28) освітньої програми підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 29 «Міжнародні відносини» / С «Соціальні науки, журналістика та інформація» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / С 3 «Міжнародні відносини».

Метою курсу є оптимізація навчального процесу шляхом формування у студентів уявлення про систему регіональних міжнародних відносин і механізму вироблення зовнішньої політики держави; розуміння глобальних і регіональних тенденцій світового розвитку, закономірностей і особливостей утворення сучасної політичної карти світу; ознайомлення студентів із найважливішими питаннями міжнародної діяльності провідних країн азійського регіону.

Завданнями курсу є ознайомлення студентів із понятійно-категоріальним апаратом дисципліни «Зовнішня політика країн Азії»; вивчення геополітичних, культурно-цивілізаційних, історичних, суспільно-економічних і політико-правових особливостей формування зовнішньої політики країн Азійського регіону; використання дисциплінарних знань для формування сучасного «образу» майбутньої професії.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні теоретичні та практичні задачі та проблеми в сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики, здійснювати аналіз міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що передбачає застосування теорій міжнародних відносин, зовнішньої політики комунікацій та міжнародних використання міждисциплінарних та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Студент має знати:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Студент має вміти:

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

Очікувані результати навчання.

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних

відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних використанням комунікацій, сучасних із політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН 15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Чинники формування зовнішньої політики країн Азії	2	2	3
2	Зовнішня політика країн Східної Азії	4	8	12
3	Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії	2	4	6
4	Зовнішня політика країн Південної Азії	2	4	6
5	Зовнішня політика країн Середнього Сходу (Іран, Туреччина)	2	4	6
6	Зовнішня політика країн Близького Сходу	3	8	12
	Всього за курсом	15	30	45

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. Теми лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p align="center">Тема 1. Чинники формування зовнішньої політики країн Азії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні етапи формування системи міжнародних відносин в Азії. Деколонізація. Географічні, політичні та економічні регіони Азії. 2. Моделі та схеми здійснення деколонізації різними колоніальними імперіями. Неоколоніалізм: поняття та методи. 3. Позиція держав, що визволилися, на міжнародній арені за доби біполярності. Рух Неприєднання. «Панча шила». 4. Боротьба за новий світовий економічний порядок. Група 77. Співробітництво Південь – Південь. 5. Особливості розвитку Азії у нових постбіполярних умовах (кінець ХХ – початок ХХІ ст). «Азійське століття». 6. Країни Азії у 20-х рр. ХХІ ст.: розстановка сил.
2	<p align="center">Тема 2. Зовнішня політика країн Східної Азії</p> <p align="center">2.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка регіону Східної Азії. 2. Зовнішня політика Японії у біполярну добу. Японсько-американський союз. 3. Зовнішньополітична стратегія Японії у геополітичних реаліях кінця ХХ – початку ХХІ ст. 4. Відносини Японії з СРСР/РФ та КНР. 5. Японсько-українські відносини. Позиція Японії щодо російсько-української війни. <p align="center">2.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Зовнішня політика КНР наприкінці 1940-х – у 1980-х рр. 7. Зовнішньополітичні пріоритети КНР наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. 8. Тайванська проблема: історія та сучасний стан. 9. Китайсько-українські відносини. Позиція КНР щодо російсько-української війни. 10. Зовнішня політика КНДР і РК у період холодної війни. 11. Особливості зовнішньої політики КНДР і РК наприкінці ХХ – у ХХІ ст.. 12. Корейсько-українські відносини (1991-2025 рр.), їх динаміка. 13. Ядерна політика Кореї: формування, сучасний стан.
4	<p align="center">Тема 3. Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка регіону Південно-Східної Азії. АСЕАН. 2. Зовнішня політика Індонезії. 3. Зовнішня політика Республіки Філіппіни. 4. Зовнішня політика Малайзії та Сінгапуру. 5. Зовнішня політика держав Індокитаю в біполярну добу. 6. Зовнішня політика В'єтнаму у ХХІ ст. 7. Зовнішня політика Таїланду: етапи розвитку. 8. Зовнішня політика Камбоджі (Кампучії у 1975-1989 рр.): етапи розвитку. 9. Зовнішня політика М'янми (Бірма у 1948-1989 рр.): етапи розвитку. 10. Відносини Держав ПСА з Україною, їх позиція щодо російсько-української війни.
5	<p align="center">Тема 4. Зовнішня політика країн Південної Азії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Деколонізація Індостану і утворення незалежних держав. 2. Основні концептуальні положення зовнішньої політики Індії: Конституція, Рух неприєднання. 3. Зовнішня політика Індії у період холодної війни: відносини з Пакистаном; відносини з Китаєм; відносини з СРСР і США. 4. Зовнішньополітична діяльність Індії у постбіполярний період: тенденції і

	<p>перспективи: місце Індії у південно-азійському регіоні і її відносини з сусідніми країнами (Пакистан, Китай, США, РФ); еволюція ядерної політики Індії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Українсько-індійські відносини: стан і перспективи. Позиція Індії щодо російсько-української війни. 6. Зовнішня політика Пакистану в ХХ ст. 7. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Пакистану в ХХІ ст. Відносини зі США, КНР. 8. Індо-пакистанські відносини в ХХІ ст. Війна 2025 р, її результати та наслідки. 9. Пакистансько-українські відносини. Позиція ІРП щодо російсько-української війни.
6	<p style="text-align: center;">Тема 5. Зовнішня політика країн Середнього Сходу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня політика Ірану наприкінці Другої світової війни. Становлення і розвиток ірансько-американського співробітництва. 2. Конституційні засади зовнішньої політики Ірану після Ісламської революції 1979 р. 3. Зовнішня політика Ірану у постбіполярний період. Ядерна програма Ірану. Відносини Ірану зі США та КНР. Російський вектор зовнішньої політики Ірану. 4. Ірансько-ізраїльські відносини та відносини з КСА. Претензії Ірану на регіональне лідерство. 5. Українсько-іранські відносини: історія та сучасний стан. 6. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Туреччини. Участь у НАТО. 7. Європейський напрям ЗП Туреччини. Курс на євроінтеграцію: історія та сучасний стан. 8. Відносини Туреччини зі США, їх динаміка. 9. Російський вектор зовнішньої політики Туреччини. 10. Курдське питання: міжнародний аспект. 11. Позиція Туреччини щодо російсько-української війни. Сучасний стан турецько-українських відносин.
7	<p style="text-align: center;">Тема 6. Зовнішня політика країн Близького Сходу</p> <p style="text-align: center;">6.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішньополітичний процес у країнах арабського Машрику. ЛАД (Ліга арабських держав) та РСАДПЗ (Рада співробітництва арабських держав Перської затоки). 2. Зміни у зовнішній політиці арабських країн після «арабської весни». 3. Війна в Сирії та її міжнародні наслідки. Пріоритети зовнішньої політики Сирії за режиму Б.Асада та А.Аш-Шараа. 4. Становлення Королівства Саудівська Аравія (КСА) як регіонального лідера в другій половині ХХ ст. 5. Пріоритети зовнішньої політики КСА на сучасному етапі. «Vision 2030». 6. Співробітництво КСА зі США в ХХІ ст. Відносини КСА з країнами регіону Перської затоки в ХХІ ст. Відносини з Іраном. Відносини з РФ, КНР, ЄС. 7. Сучасний стан і перспективи відносин арабських країн з Україною. Позиція арабських країн щодо російсько-української війни
8	<p style="text-align: center;">6.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. . Основні засади зовнішньої політики Держави Ізраїль. Арабо-ізраїльські війни у др. половині ХХ – на початку ХХІ ст. та їх результати. 9. Відносини Держави Ізраїль з США. 10. Палестинська проблема у політиці Ізраїлю: історія та сучасний стан. 11. Регіональна політика Держави Ізраїль на сучасному етапі. 12. Виклики та тенденції зовнішньої політики Держави Ізраїль у 2023-2025 роках. 13. Відносини між Державою Ізраїль та Україною: здобутки та перспективи. Позиція Держави Ізраїль щодо військової агресії РФ.

3.2. План семінарських занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Чинники формування зовнішньої політики країн Азії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні етапи формування системи міжнародних відносин в Азії. Деколонізація. 2. Моделі та схеми здійснення деколонізації різними колоніальними імперіями. Неокolonіалізм: поняття та методи. 7. Позиція держав, що визволилися, на міжнародній арені за доби біполярності. Рух Неприєднання. «Панча шила». 8. Боротьба за новий світовий економічний порядок. Група 77. Співробітництво Південь – Південь. 9. Особливості розвитку Азії у нових постбіполярних умовах (кінець ХХ – початок ХХІ ст). «Азійське століття».
2	<p>Тема 2. Зовнішня політика країн Східної Азії</p> <p>2.1 Японія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Японсько-американський військово-політичний союз (1950-80-ті рр). 2. Співробітництво Японії з країнами Східної і Південно-Східної Азії (1950-80-ті рр). 3. Особливості відносин Японії з СРСР/ РФ. Проблема Курильських островів. 4. Співробітництво Японії з США наприкінці ХХ – у ХХІ ст. 5. Співробітництво Японії з країнами Східної і Південно-Східної Азії на сучасному етапі. 6. Участь Японії в міжнародних організаціях: історія та сучасність. 7. Японсько-українські відносини. Позиція Японії щодо російсько-української війни. <p>2.2 Китай</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Головні вектори зовнішньої політики КНР у ХХІ ст. Політика Сі Цзінпіня. 9. Відносини КНР-США на сучасному етапі, їх динаміка. 10. Відносини КНР-РФ, їх еволюція. 11. Китайсько-українські відносини (1991-2025 рр.), етапи розвитку. <p>2.3 Тайвань</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Республіка Китай (Тайвань) у системі регіональної співпраці. 13. Тайвансько-американські відносини. 14. Тайвансько-українські відносини. <p>2.4 Корея</p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Зовнішня політика КНДР і РК у період холодної війни. 16. Зовнішньополітичний курс корейських держав у період 90-х рр.. ХХ ст.. 17. Особливості зовнішньої політики КНДР і РК у ХХІ ст.. 18. Корейсько-українські відносини (1991-2025 рр.), їх динаміка. 19. Проблема об'єднання Корейського півострова. 20. Ядерна політика Кореї: формування, сучасний стан.
6	<p>Тема 3. Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії</p> <p>3.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пріоритети зовнішньої політики Індонезії в другій половині ХХ ст. 2. Зовнішня політика Індонезії в ХХІ ст. М. Сукарнопутрі. С.Б. Юдойоно. Дж. Відодо. П. Субіанто. 3. Індонезійсько-українські відносини. Позиція РІ щодо російсько-української війни. 4. Зовнішня політика Республіки Філіппіни в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. 5. Пріоритети сучасної зовнішньої політики Філіппін (Р. Дутерте, Ф. Маркес-мол.). Відносини з Україною. Позиція щодо російсько-української війни.

7	<ol style="list-style-type: none"> 6. Пріоритети зовнішньої політики Сінгапуру. Відносини з Україною. Позиція щодо російсько-української війни 7. Основні напрями зовнішньої політики Малайзії. Відносини з Україною. Позиція щодо російсько-української війни <p style="text-align: center;">3.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня політика ДРВ та СРВ у другій половині ХХ ст. 2. Зовнішня політика В'єтнаму у ХХІ ст. 3. В'єтнамсько-українські відносини. Позиція СРВ щодо російсько-української війни. 4. Зовнішня політика Таїланду: етапи розвитку. Відносини з Україною. Позиція Таїланду щодо російсько-української війни. 5. Зовнішня політика Камбоджі (Кампучії у 1975-1989 рр.): етапи розвитку. Відносини з Україною. Позиція Камбоджі щодо російсько-української війни. 6. Зовнішня політика М'янми (Бірма у 1948-1989 рр.): етапи розвитку. Відносини з Україною. Позиція М'янми щодо російсько-української війни.
8	<p style="text-align: center;">Тема 4. Зовнішня політика країн Південної Азії</p> <p style="text-align: center;">4.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Республіки Індія в ХХІ ст. Зовнішньополітичні орієнтації провідних політичних партій - ІНК та БДП: спільні риси та відмінності. 2. Індія - Китай: співробітництво чи суперництво? Конфлікти та взаємодія. 3. Індія - США: динаміка відносин у ХХІ ст. 4. Основні інструменти забезпечення регіонального лідерства Індії в Південній Азії. Місце СААРК у реалізації регіональної політики Індії. 5. Проблема безпеки в регіональній політиці Індії. 6. Відносини Індії з РФ. 7. Індійсько-українські відносини. Позиція Індії щодо російсько-української війни. <p style="text-align: center;">4.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Пакистану в ХХІ ст. 2. Індійсько-пакистанські відносини в ХХІ ст. Війна 2025 р, її результати та наслідки. 3. Пакистансько-американські відносини, їх динаміка в ХХІ ст. 4. Пакистансько-китайські відносини: історія та сучасність. 5. Співробітництво з провідними регіональними акторами. 6. Пакистансько-українські відносини. Позиція ІРП щодо російсько-української війни.
10	<p style="text-align: center;">Тема 5. Зовнішня політика країн Середнього Сходу</p> <p style="text-align: center;">5.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики ІРІ на початку ХХІ ст. І. Раїсі vs М.Пезешкіан: спільне та відмінне. 2. Відносини Ірану зі США та КНР. 3. Російський вектор зовнішньої політики Ірану. Сучасний стан ірансько-українських відносин. 4. Ірансько-ізраїльські відносини та відносини з КСА. Претензії Ірану на регіональне лідерство 5. Регіональна політика Ірану. Відносини з державами-сусідами. 6. Ядерна програма Ірану: історія та сучасний стан. <p style="text-align: center;">5.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Туреччини на початку ХХІ ст. Участь у НАТО. 2. Європейський напрям ЗП Туреччини. Курс на євроінтеграцію: історія та сучасний стан.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Відносини Туреччини зі США, їх динаміка. 4. Російський вектор зовнішньої політики Туреччини. 5. Позиція Туреччини щодо російсько-української війни. Сучасний стан турецько-українських відносин. 6. Регіональна політика Туреччини. Відносини з державами-сусідами. 7. Курдське питання: міжнародний аспект.
12	<p style="text-align: center;">Тема 6. Зовнішня політика країн Близького Сходу</p> <p style="text-align: center;">6.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Зовнішньополітичний процес в країнах арабського Машрику. Дипломатична служба арабських країн. 15. ЛАД (Ліга арабських держав) та РСАДПЗ (Рада співробітництва арабських держав Перської затоки). 16. Зміни у зовнішній політиці арабських країн після «арабської весни».
13	<p style="text-align: center;">6.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Війна в Сирії та її міжнародні наслідки. 18. Пріоритети зовнішньої політики Сирії за режиму Б.Асада та А.Аш-Шараа. 19. Сучасний стан і перспективи відносин арабських країн з Україною. 20. Позиція арабських країн щодо російсько-української війни.
14	<p style="text-align: center;">6.3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні засади зовнішньої політики Держави Ізраїль. Арабо-ізраїльські війни у др. половині ХХ – на початку ХХІ ст. та їх результати. 2. Відносини Держави Ізраїль з США. 3. Палестинська проблема у політиці Ізраїлю: історія та сучасний стан. 4. Регіональна політика Держави Ізраїль на сучасному етапі. 5. Виклики та тенденції зовнішньої політики Держави Ізраїль у 2023-2025 роках. 6. Відносини між Державою Ізраїль та Україною: здобутки та перспективи. 7. Позиція Держави Ізраїль щодо військової агресії РФ.
15	<p style="text-align: center;">6.4</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Становлення Королівства Саудівська Аравія (КСА) як регіонального лідера в другій половині ХХ ст. 9. Пріоритети зовнішньої політики КСА на сучасному етапі. «Vision 2030». 10. Співробітництво КСА зі США в ХХІ ст. 11. Відносини КСА з країнами регіону Перської затоки в ХХІ ст. Відносини з Іраном. 12. Відносини з РФ, КНР, ЄС. 13. Відносини КСА з Україною в 1991-2022 та 2022-2025 рр. Позиція КСА щодо російсько-української війни.

3.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Аналітична довідка / презентація — це чітко структурована письмова робота, яка має складатися зі вступу, основної частини, висновки та рекомендації. Обсяг аналітичної довідки до 10 сторінок. Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, поля 2, 2, 2, 1; нумерація сторінок обов'язкова). Тематика міститься у програмі курсу. Загалом написання такої аналітичної довідки має підтвердити вміння студента самостійно проводити аналіз подій, узагальнювати отриману інформацію та давати оцінку існуючому стану речей.

Підсумкове тестування завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних та семінарських занять (приклади варіантів подаються у програмі до курсу).

Самостійна робота – це невелике за обсягом завдання, яке безпосередньо стосується до теми поточного семінару і може виконуватися як під час його проведення, так і бути підготоване заздалегідь самостійно.

Забезпечення освітнього процесу. Використання проєктора, доступ до мережі Internet, Wi-fi, Moodle.

4. Підсумковий контроль

Перелік питань до заліку (7 семестр)

1. Історичні етапи формування системи міжнародних відносин в Азії.
2. Сан-Франциський мирний договір 1951 р.: основні характеристики.
3. Особливості японсько-американських відносин періоду окупації.
4. Договір безпеки 1960 р. та трансформація японсько-американського союзу.
5. Америко-японські відносини у 1990-х роках.
6. Проблема Курил в японсько-російських відносинах.
7. Тайванська криза 1995 р. Відносини КНР із США та Росією в 90 - і рр. XX ст.
8. КНР в Корейській війні та наслідки участі для відносин КНР із світовими державами.
9. Китайсько-американські відносини в період постбіполярності.
10. Китайсько-російські відносини: стан та перспективи розвитку.
11. Китайсько-російські відносини у 2012-2023 рр..
12. Зовнішньополітичні програми основних політичних сил в Китаї під час Другої світової війни.
13. Тибетська проблема в зовнішній політиці КНР.
14. Зовнішньополітичні пріоритети КНР на початку XXI ст.
15. Ядерна проблема на Корейському півострові.
16. Еволюція Корейської проблеми в 70-і – 80-і рр. XX ст.
17. Корейська проблема у XXI ст..
18. Відносини Південна Корея – США 2018-2025 рр.
19. Міжнародні механізми вирішення ядерної проблеми на Корейському півострові.
20. Зовнішньополітичні пріоритети КНДР на сучасному етапі.
21. Зовнішньополітичні пріоритети РК на сучасному етапі.
22. «Економізація» зовнішньої політики В'єтнаму та інтеграція ДРВ до світових й регіональних економічних інститутів.
23. Трансформація зовнішньополітичної системи В'єтнаму по завершенні «холодної війни». Вступ ДРВ до АСЕАН.
24. В'єтнамська війна: причини, основні етапи та наслідки.
25. Розвиток відносин ДРВ із країнами Індокитаю та АСЕАН у 80-і – 90-і рр. XX ст.
26. Місце та роль Малайзії у АСЕАН.
27. Діяльність АСЕАН у XXI ст..
28. Особливості формування зовнішньої політики Малайзії в 50-і – 60-і рр. XX ст.
29. Ісламський чинник в зовнішній політиці Малайзії.
30. Зовнішня політика Малайзії 2015-2025 рр.
31. Зовнішня політика В'єтнаму 2015-2025 рр.
32. Проблема Східного Тимору у зовнішній політиці Індонезії.
33. Зовнішньополітичні пріоритети Індонезії за режиму Сухарто.
34. Зовнішня політика Індонезії у XXI ст..
35. Ядерний аспект індо-пакистанського конфлікту.
36. Відносини Індії із Пакистаном та виникнення Кашмірської проблеми.
37. Проблема регіональної безпеки та нейтралізації Індійського океану в зовнішній політиці Індії.
38. Активізація регіонального співробітництва в зовнішній політиці Індії. Створення СААРК. Доктрина Гуджрала.
39. Основні зовнішньополітичні пріоритети Індії в 2000-і рр.
40. Індійсько-українські відносини на сучасному етапі.
41. Зовнішня політика Пакистану у XXI ст. Ядерна проблема в зовнішній політиці Пакистану.
42. Пакистансько-американські відносини на сучасному етапі.
43. Боротьба Саудівської Аравії за домінування в Перській затоці в 70 - х рр. XX ст.
44. Особливості зовнішньополітичної програми Саудівської Аравії на початку XXI ст.

45. Регіональний вимір в турецькій зовнішній політиці в 70 - і – 80 - і рр. XX ст.
46. Відносини Туреччини із арабськими державами та з Іраном в 1990-ті – 2025 рр.
47. Кіпрська проблема в зовнішній політиці Туреччини.
48. Взаємовідносини Туреччина – ЄС: стан та основні етапи розвитку.
49. Відносини Туреччини з США.
50. Відносини Туреччини з РФ.
51. Відносини Туреччини з провідними азійськими країнами.
52. Відносини Туреччини з Україною (2019-2025 рр.).
53. Ісламський чинник в зовнішній політиці Ірану.
54. Ірансько-російські відносини на сучасному етапі.
55. Регіональний вимір іранської зовнішньої політики в 1990-і – 2000-і рр.
56. Ядерна програма Ірану.
57. Зовнішня політика Ірану на сучасному етапі.
58. Відносини з арабськими державами в зовнішньополітичних концепціях Ізраїлю.
59. Дестабілізуючі фактори в АТР.
60. Визначення кордонів АТР: підходи російських, американських та українських дослідників.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Семестр – 7

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика країн Азії»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Історичні етапи формування системи міжнародних відносин в Азії.. (15 балів).
2. Ядерна програма Ірану. (15 балів).

Затверджено на засіданні

кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Протокол № __ від «__» _____ 2025 року

Завідувач кафедри _____

Шевчук О. В.

Екзаменатор _____

Богданова Т.Є.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (7 семестр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усні відповіді на семінарських заняттях (по 4 бали за семінар)	4*15=60
2	Аналітична довідка/ презентація/ дискусія	10
4	Залік	30
	Всього	100

1. Відповідь на семінарі оцінюється за від 1 до 4-балів (очна форма)
2. Допуск до заліку – від 30 балів.

Курс «Зовнішня політика країн Азії» включає в себе лекції, семінарські заняття, систему контролю та обліку знань.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне історичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між історичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати історичні факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел історичних знань, з розумінням їх особистостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору історичних фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- мовна грамотність.

Критерії оцінки усної відповіді студента у 7 семестрі (денна форма навчання):

Оцінка 4 бали ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 2-3 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 1 бал ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;

~
~ аргументація слабка;
~ є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
~ мова спрощена.

Критерії оцінювання захисту презентації / доповіді

Оцінка 10 балів ставиться у випадку:

~ дотримано регламент виступу 10 хвилин
~ виступ без допоміжних матеріалів (окрім презентації)
~ дотримано вимоги до оформлення доповіді або презентації
~ наявні усі складові елементи виступу

Оцінка 8-9 балів ставиться у випадку:

~ недотримання регламенту виступу 10 хвилин
~ виступ, використовуючи як опорний конспект, допоміжні матеріали та презентацію
~ недостатньо дотримано вимоги до оформлення доповіді або презентації
~ наявні усі складові елементи виступу

Оцінка 6-7 балів ставиться у випадку:

~ недотримання регламенту виступу 10 хвилин
~ читання доповіді
~ недостатньо дотримано вимоги до оформлення,
~ відсутні усі складові елементи, проте, наявна інформація є цікаво поданою та аргументованою

Оцінка 4-5 балів ставиться у випадку:

~ недотримання регламенту виступу 10 хвилин
~ читання доповіді
~ недотримані вимоги до оформлення,
~ відсутні усі складові елементи

Оцінка 1-3 бали ставиться у випадку:

~ недотримання регламенту виступу 10 хвилин
~ читання доповіді
~ недотримані вимоги до оформлення,
~ інформація подана хаотично
~ відсутній список джерел і літератури
~ наявні помилки оформлення

Критерії оцінки усної відповіді студента, відповіді на заліку:

1. Оцінка «5» (відмінно) – на заліку 25-30 балів – за відповідь на питання білету за умови, що студент має 60-70 балів за роботу у семестрі/триместрі, ставиться у тому разі, коли:

а) відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держав;

б) студент має навички користування законодавчими документами, що регламентують актуальні проблеми міжнародних відносин та зовнішню політику держав, картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє скласти порівняльні таблиці;

в) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру.

2. Оцінка «4» (добре) –на заліку 20-25 балів – за відповідь на питання залікового / іспитового білету за умови, що студент має 50-60 балів за роботу у семестрі/триместрі ставиться у тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держав, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування законодавчими документами, що регламентують міжнародні відносини та зовнішню політику держав, картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає у цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6).

3. Оцінка «3» (задовільно) –на заліку 10-20 балів – за відповідь на питання залікового / іспитового білету за умови, що студент має понад 30 балів (допуск) і більше за роботу у семестрі/триместрі ставиться у тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу зовнішньополітичного курсу держав, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується у концептуальній основі та актуальних проблемах міжнародних відносин та зовнішньої політики держав, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про недостатню його мовну культуру.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати основні напрямки зовнішньополітичного курсу держави;

б) не орієнтується у проблематиці міжнародних відносин, не може побудувати графік, схему, діаграму;

в) відповідь безграмотна з точки зору української мови;

г) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно

			(відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81	Добре	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66	Задовільно	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

Базова

- Внутрішні та зовнішні чинники формування зовнішньополітичних курсів країн Азії у першій чверті XXI століття: збірник наукових праць. За заг. ред. к.і.н, доц. В.О. Шведа. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2025. 212 с.
- Головченко В., Степанов О. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії та Африки. Науковий посібник. Київ : «Юрисконсульт», 2014. 424 с.
- Західні ідеї в країнах Азії: адаптація, інтерпретація, синтез : колективна монографія / В.О. Кіктенко, Є.В. Гобова, О.В. Дроботюк та ін.; Інститут сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України. Одеса : Видавництво «Азіатика», 2024.
- Зовнішня політика і дипломатія країн Азії та Африки : навчально-методичний посібник / упоряд. В.В. Глебов. Одеса : Екологія, 2024. 112 с.
- Інтеграційні процеси в Азії та Африці як складова світового історичного розвитку (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. / За заг. ред. В.О. Шведа. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022.
- Корсунський С. Як будувати відносини з країнами Азії: економіка, дипломатія, культурні особливості. Харків : Віват, 2021. 284 с.
- Корсунський С. Як нації відновлюються: досвід Східної Азії. Харків : Віват, 2023. 188 с.
- Корсунський С. Японія: сто мільйонів аригато. Харків : Віват, 2025. 282 с.
- Лукаш О., Тихоненко І. Вплив цивілізаційних чинників на зовнішню політику Індії та її роль у сучасних міжнародних відносинах // Політичне життя. 2025. № 1. С. 154-163.
- Модерні ідеології Азії. Колективна монографія / Інститут сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАНУ. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2021.
- Окорокова В. Новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки (з 1945 року): Навч. посібник. Одеса: Ун-т Ушинського, 2022. 238 с.
- Роль Японії у сучасному світі: збірник наукових праць. За заг. ред. канд. іст. наук., доц. В. О. Шведа. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. 240 с.
- Терещенко Т. Новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки (1945–2024 рр.): навчальний посібник. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2025. 335 с.
- Шевчук О., Погорелова І., Вовчук Л. Зовнішня політика країн Азії (1945-2000 рр.). Миколаїв: ЧДУ імені П. Могили, 2011. 304 с.
- Шевчук О., Вовчук Л., Погорелова І. В. Зовнішня політика країн АТР (1945-2000-і рр.) : [навчальний посібник]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. 292 с.
- Шишкін І. Азійські країни АТР: державний лад, політичні системи, зовнішня політика : навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 124 с.
- Gasiorowski M., Yom Sean L. The Government and Politics of the Middle East and North Africa. 8th edition. Westview Press, 2016. 578 p.
- Hua Shiping (ed.). Routledge Handbook of Politics in Asia. Routledge, 2018. 650 p.

Додаткова

- Белл Д. Китайська модель. Політична меритократія та межі демократії. Київ: Наш формат, 2017. 312 с.
- Богданова Т., Буштець М.-М. Кліматична дипломатія Японії на сучасному етапі // Матеріали науково-практичних конференцій Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Серії : Економіка, Міжнародні відносини : Ольвійський форум – 2025 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : ХХІІ Міжнар. наук. конф. 16-22 черв. 2025 р., м. Миколаїв : наук. зб. / М-во освіти і науки України ; ЧНУ імені Петра Могили. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2025. № 1 (1). С. 30-34.
- Богданова Т., Тихоненко І. Кашмірська проблема в контексті безпекової політики Пакистану // Наукові праці : науково-методичний журнал. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. Т. 207. Вип. 195. Історія. С. 49-52.

- Богданова Т., Костюк Є. Загрози регіональній безпеці в Індо-Тихоокеанському регіоні // Ольвійський форум – 2024 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Актуальні проблеми міжнародних відносин : глобальний та регіональний аспекти : XXI Міжнар. наук. конф. 20–23 черв. 2024 р., м. Миколаїв : тези. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. С. 13-17.
- Борділовська О. Індія і Пакистан: інтелектуальна історія розлучення. Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2018. 340 с.
- Городня Н. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989–2013 рр.): монографія. Київ: «Прінт-Сервіс», 2014.
- Городня Н. Формування і розвиток політики Індії «Дивитися на схід» і «Діяти на сході» // Східний світ. 2022. № 4. С. 258–281.
- Ігнат'єв П., Черкас Б. Азіатські велетні в боротьбі за вплив на країни Африки // Зовнішні справи. 2012. № 2. С. 34-37; № 3. С. 40-44.
- Ігнат'єв П. Пакистан: від деколонізації Британської Індії до сьогодення. Чернівці: Книги – XXI, 2014. 352 с.
- Капітоненко М. Г. Піднесення Китаю: вплив на міжнародну безпеку // Стратегічна панорама. 2021. № 1-2. С. 113-119.
- Козицький А.. Новітня історія Азії та Африки: Навч. посібник для вузів. Львів : Афіша, 2005. 430 с.
- Колесникова В. Неприєднання як різновид політики нейтралітету // Актуальні проблеми міжнародних відносин : [зб. наук. пр.]. Вип. 89 Ч. 1 / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнародних відносин. Київ: Видавництво КНУ ім. Т. Шевченка, 2010. С. 23–26.
- Лещенко Л. Поліцентризм та мультикультуралізм як визначальні риси азіатської версії глобалізації // Дослідження світової політики. Вип.1 (54). Київ, 2011. С.222–242.
- Лі Куан Ю. Сингапурська історія. Том 1. Пер. з англ. К. Сисоева, Л.Савицька. Київ: Видавництво Олексія Капусти: підрозділ «Агенції "Стандарт"», 2012. 544 с.
- Радкович О. Особливості регіону Східної Азії, як одного з центрів світової сили. // Борисфен Інтел: незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. 2019. 6 травня. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/osoblyvosti-rehionu-skhidnoyi-aziyi/>
- Роговик О. Південно-Східна Азія та «українська криза» 2013-2015 рр. // Портал зовнішньої політики. 2019. URL: <http://fpp.com.ua/pivdenno-shidna-aziya-ta-ukrayinska-kryza-2013-2015-rr/>
- Тихоненко, І., & Берділа, І. (2025). Геополітичний та логістичний виміри китайсько-пакистанського економічного коридору. *Консенсус*, (1), 266-280.
- Троян С.С. Арабські революції 2010–2011 років та їх наслідки // Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2012. Вип. 19. С. 170-176.
- Шевчук О. Китай між США та Росією: геостратегічні відносини. Миколаїв: ТОВ «Фірма «Іліон», 2008. 448 с.
- Шевчук О. «Тайванська проблема» у контексті дестабілізації системи міжнародних відносин російсько-українською війною // *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*. 2022. № 4. С. 47-53.
- Шевчук О. Президентські вибори на Тайвані 2024 р. крізь призму російсько-української війни. *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*, 2024 (07), 127-138.
- Шевчук, О., & Конопляник, Д. (2025). Інформаційний напрям зовнішньополітичної стратегії КНР щодо США у постбіполярну епоху. *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*, (09), 132-140.
- Шергін С. Дилема азійсько-тихоокеанського регіоналізму // Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. Серія «Політичні науки». 2015. Ч. 2. С. 36-49.
- Habro I., Shevchuk O. The position and actions of the People's Republic of China regarding the Russian-Ukrainian war // *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*. 2023. № 6. С. 7-14.